

**KARLSBORGS KOMMUN
REVISORERNA**

2013-03-14

**Till
Kommunfullmäktige
Karlsborgs kommun**

REVISIONSBERÄTTELSE FÖR ÅR 2012

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som bedrivits i styrelse, nämnder och genom utsedda lekmannarevisorer verksamheten i kommunens företag.

Styrelse och nämnder ansvarar för att verksamheten bedrivs i enlighet med gällande mål, beslut och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll samt återredovisning till fullmäktige.

Revisorernas ansvar är att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt pröva om verksamheten bedrivits i enlighet med fullmäktiges uppdrag och mål samt de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionsred i kommunal verksamhet och kommunens revisionsreglemente. Granskningen har genomförts med den inriktning och den omfattning som tilldelade resurser har medgett. I revisionsarbetet har vi biträtt av PwC.

Redogörelse

Årets resultat uppgår enligt kommunens resultaträkning till 7,9 mnkr. Balansräkningen visar en omslutning på balansdagen 31/12 2012, motsvarande 269,7 mnkr.

Vi noterar med tillfredsställelse det positiva resultatet. Detta har dock nåtts till stor del tack vare en återbetalning från AFA försäkring (6,1 mnkr) och högre skatteintäkter än budget. Nämndernas samlade avvikelse mot budget är negativ med 4 mnkr, varav socialnämnden - 3,6 mnkr.

För att långsiktigt ha en god ekonomisk hushållning och en budget i balans, är vår uppfattning att kommunen fortsatt måste bedriva ett målmedvetet arbete

Granskningsinriktning

Vi har granskat delårsrapport, årsredovisning och årsbokslut. Därutöver har vi genomfört ett antal mindre granskningar och kontroller.

I likhet med föregående år har vi under 2012, som ett led i den årliga granskningen, haft träffar med företrädare för kommunstyrelsen och nämnderna. Vid dessa träffar har vi bl a behandlat nämndernas budgetläge, verksamhetsmål och verksamhetsutfall m m. Vid träffarna har också avstämning gjorts av hur nämnderna arbetar med intern kontroll.

J. Edman *Åke Sten* *DKM* *Hc*
VA

I övrigt har vi följt verksamheten bl a genom att kontinuerligt ta del av styrelsens och nämndernas protokoll med tillhörande handlingar.

Under året har vi också sammanträffat med kommunfullmäktiges presidium.

Bedömning

Vi bedömer sammantaget att styrelsen och nämnderna i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vidare bedömer vi att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande. Vad gäller den interna kontrollen kan vi av förvaltningarnas uppföljningar, konstatera att det finns vissa brister. Arbetet med den interna kontrollen måste därför fortsatt utvecklas.

Vad gäller mål enligt god ekonomisk hushållning instämmer vi i Kommunstyrelsens bedömning avseende det finansiella målet, som uppfyllts.

Vad gäller verksamhetsmålen redovisas att flertalet helt eller delvis har uppnåtts. Vi har dock svårt att göra någon bedömning av detta. Arbetet med att utveckla och förtydliga verksamhetsmålen bör fortsätta. Styrkortet utgör en bra grund för detta arbete.

Ansvarsfrihet

Vi **tillstyrker** att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för styrelsen, nämnderna samt de enskilda ledamöterna i dessa organ.

Vi **tillstyrker** också att kommunens årsredovisning för 2012 godkänns. Den är i allt väsentligt upprättad i enlighet med den kommunala redovisningslagen.

Åke Karlsson

Henry Carlsson

Rolf Blom

Lars-Inge Wiberg

Rolf Blom är vald med undantag för granskning av Socialnämnden och Barn- och utbildningsnämnden

Bilagor: Revisionsrapport Granskning av årsredovisning 2012; PwC
Granskningsrapporter från lekmannarevisorerna i AB Karlsborgsbostäder, Karlsborgs Energi AB, Karlsborgs Energi Försäljnings AB, Karlsborgs Turism AB, Karlsborgs Värme AB och AB Vaberget

Stefan Fredriksson
Mikael Waller
Staffan Löfving

Mars 2013

*Granskning av
årsredovisning
2012*
Karlsborgs kommun

pwc

J. Elm J. O.

Innehållsförteckning

2.1.	Bakgrund	2
2.2.	Revisionsfråga och metod.....	2
3.1.	Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning	4
3.1.1.	Förvaltningsberättelse	4
3.1.1.1.	Översikt över utvecklingen av verksamheten.....	4
3.1.1.2.	Investeringsredovisning.....	5
3.1.1.3.	Driftredovisning	5
3.1.2.	God ekonomisk hushållning	6
3.1.2.1.	Mål för verksamheten	6
3.1.2.2.	Finansiella mål	7
3.1.3.	Nämndernas redovisning av sitt uppdrag	7
3.2.	Rättvisande räkenskaper	7
3.2.1.	Resultaträkning.....	7
3.2.2.	Balansräkning	8
3.2.3.	Kassaflödesanalys	9
3.2.4.	Sammanställd redovisning	9
3.2.5.	Tilläggsupplysningar.....	9

1. *Sammanfattning*

Vi bedömer att årsredovisningen huvudsakligen redogör för **utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen.**

Kommunen lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans (KL 8:5 a-b).

Förvaltningsberättelsen innehåller en uppföljning av verksamhets- och finansiella mål som fullmäktige har angivit i 2012 års budget.

Vi bedömer den finansiella måluppfyllelsen som god.

Verksamhetsmålen uppfyllelse är svårare att bedöma. Enligt redovisningen har dock flertalet mål helt eller delvis uppfyllts. Kommunens arbete med styrkort utgör en bra grund för det fortsatta arbetet för ökad tydlighet i uppföljningen.

Vi bedömer vidare att årsredovisningen i allt väsentligt uppfyller kraven på **rättvisande räkenskaper** och är upprättad enligt god redovisningssed.

Vi instämmer i Kommunstyrelsens framtidsbedömningar, vad gäller kommunens ekonomiska situation.

2. Inledning

2.1. Bakgrund

I den kommunala redovisningslagen (KRL) regleras externredovisningen för kommuner och landsting. I lagen finns bestämmelser om årsredovisningen. Vidare regleras den kommunala redovisningen av uttalanden från Rådet för kommunal redovisning (RKR) och i tillämpliga delar av Redovisningsrådet och Bokföringsnämndens normering.

Revisionsobjekt är Kommunstyrelsen som enligt kommunallagen är ansvarig för årsredovisningens upprättande.

När det gäller nämndernas redovisning, skall den enligt kommunallagen utformas på det sätt som fullmäktige bestämmer.

2.2. Revisionsfråga och metod

Revisorerna har bl. a. till uppgift att pröva om räkenskaperna är rättvisande. Inom ramen för denna uppgift bedöms om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lag om kommunal redovisning (kap 3 – 8). Vidare ska revisorerna enligt kommunallagen (9:9a) avge en skriftlig bedömning av om resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de mål fullmäktige beslutat om. Bedömningen ska biläggas årsbokslutet. Detta sker inom ramen för upprättandet av revisionsberättelsen.

Granskningen, som sker utifrån ett väsentlighets- och riskperspektiv, ska besvara följande revisionsfrågor:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen? Med verksamhetens utfall avses utfallet i förhållande till fastställda mål och ekonomiska ramar.
- Har balanskravet uppfyllts och hanteras eventuella underskott i enlighet med balanskravets regler?
- Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?
- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande? Med rättvisande avses följsamhet mot lag, rekommendationer och god redovisningssed.

Granskningen av årsredovisningen omfattar:

- förvaltningsberättelse (inkl drift- och investeringsredovisning)
- resultaträkning
- kassaflödesanalys
- balansräkning
- sammanställd redovisning

Bilagor och specifikationer till årsredovisningens olika delar har granskats.

Vi har även bedömt kommunens ekonomiska ställning och utveckling, efterlevnaden av balanskravet och om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål för god ekonomisk hushållning som fullmäktige beslutat om.

Vidare har vi också inom ramen för granskningen av årsredovisningen bedömt nämndernas redovisningar av hur de fullgjort sitt uppdrag från fullmäktige. Granskningen baseras på nämndernas rapportering till fullmäktige såsom den presenteras i årsredovisningen

Granskningen har utförts enligt god revisions sed för kommuner och landsting. Det innebär att granskningen planerats och genomförts ur ett väsentlighets- och riskperspektiv för att i rimlig grad kunna bedöma om årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild. Med rättvisande bild menas att årsredovisningen inte innehåller fel som påverkar resultat och ställning eller tilläggsupplysningar på ett sätt som kan leda till ett felaktigt beslutsfattande. Granskningen omfattar därför att bedöma ett urval av underlagen för den information som ingår i årsredovisningen. Då vår granskning av den anledningen inte varit fullständig utesluter den inte att andra än här framförda brister kan förekomma.

Granskningen introducerades genom kontakter och samplanering med kommunens ekonomikontor. Granskningen genomfördes med kontrollmålsmetodik enligt det granskningsprogram för granskning av årsredovisning som PwC Kommunal Sektor använder. Granskningen har skett genom intervjuer, dokumentgranskning och granskning av räkenskapsmaterial.

3. Granskningsresultat

3.1. Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning

3.1.1. Förvaltningsberättelse

3.1.1.1. Översikt över utvecklingen av verksamheten

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att förvaltningsberättelsens översikt och upplysningar i all väsentlighet överensstämmer med kraven i KRL.

Analys och rättvisande bedömning av ekonomi och ställning

Analysen av årets resultat och den ekonomiska ställningen ger en rättvisande bild. Förvaltningsberättelsen beskriver också kort hur ekonomin utvecklas de närmaste åren.

Förvaltningsberättelsen innehåller uppgifter om pensionsåtagande och pensionsmedelsförvaltning. I ett avsnitt beskrivs och redovisas finansiella nyckeltal som ger uttryck för god ekonomisk hushållning i det finansiella perspektivet. Prognossäkerheten inom socialnämnden bör förbättras.

Händelser av väsentlig betydelse

I förvaltningsberättelsen redovisas på ett tydligt sätt väsentliga händelser som inträffat under och delvis efter räkenskapsåret.

Förväntad utveckling

Av årsredovisningen framgår i viss omfattning den förväntade utvecklingen inom olika verksamheter. Kopplingen bör göras tydligare till hur detta kommer att påverka kommunens ekonomi och prioriteringar inom olika områden.

Väsentliga personalförhållanden

Den obligatoriska redovisningen av sjukfrånvaro redovisas enligt KRL 4:1 a, det vill säga frånvaron specificeras på lång- och korttidsfrånvaro, män och kvinnor samt åldersindelad. I övrigt lämnar den personalekonomiska redovisningen ett flertal uppgifter om personalen i form av diagram och verbal information.

Gemensam förvaltningsberättelse

Förvaltningsberättelsen omfattar en beskrivning av den samlade kommunala verksamhetens organisation och särskilda upplysningar om ekonomi och verksamhet i koncernföretagen i enlighet med RKR 8.2.

Obligatorisk information enligt KRL och RKR:s rekommendationer

I förvaltningsberättelsen redovisas upplysningar om pensionsmedel och pensionsförpliktelser i enlighet med RKR 7.1 som en del av uppföljningen av fullmäktiges föreskrifter om förvaltningen av pensionsmedel.

Andra förhållanden som har betydelse för styrning och uppföljning av verksamheten

Detta område avser information och analys rörande prestationer, kvalitet och mål. Dessa uppgifter redovisas i form av Kommunfullmäktiges styrkort. Övriga styrkort redovisas i nämndernas verksamhetsberättelser. Olika typer av nyckeltal skulle vara relevant att visa från olika verksamhetsområden. Detta bör på ett tydligare sätt framgå av förvaltningsberättelsen. Sammantaget görs därför bedömningen att redovisningen av utfallet för god ekonomisk hushållning i ett verksamhetsperspektiv kan utvecklas. Hur kommunstyrelse och nämnder arbetar med styrning och uppföljning bör även beskrivas i förvaltningsberättelsen.

3.1.1.2. Investeringsredovisning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att investeringsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av årets investeringar.

För att ytterligare utveckla investeringsredovisningen kan större fleråriga projekt med fördel specificeras, i förekommande fall, liksom en jämförelse med föregående år.

3.1.1.3. Driftredovisning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att driftredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av hur utfallet förhåller sig till fullmäktiges budget.

För att ytterligare utveckla driftredovisningen kan med fördel en jämförelse mot tidigare år läggas till.

Nämndernas budgetavvikelse redovisas i tabellen nedan:

Driftredovisning (tkr)	Intäkter	Kostnader	Netto	Budget	Avvikelse mot budget
Kommunstyrelse	82 914	129 732	46 818	47 012	194
Kulturnämnd	3 206	15 839	12 633	12 616	-17
Bygg- och miljönämnd	2 544	6 463	3 919	3 833	-86
Barn- och utbildningsnämnd	9 278	138 673	129 395	128 917	-478
Socialnämnd	50 746	164 534	113 788	110 196	-3 592
Totalt	148 688	455 241	306 553	302 574	-3 979
Finansförvaltning	332 797	18 352	-314 445	-306 874	7 571
Totalt inkl. finansförvaltning	481 485	473 593	-7 892	-4 300	3 592

Nedan visas prognos per 121031.

Nämnd	Tkr
Kommunstyrelsen	-5 242
Kultur- och fritidsnämnden	0
Bygg- och miljönämnden	0
Barn- och utbildningsnämnden	0
Socialnämnden	-1 368

Summa nämnder	-6 610
Finansförvaltningen	7 818
Ej utförd. medel	0
<u>Resultatmål</u>	<u>4 250</u>
Prognos årets resultat	5 458

Balanskrav

Bedömning och iakttagelser

Vi instämmer i kommunens bedömning av om balanskravet har uppfyllts.

3.1.2. God ekonomisk hushållning

Bedömning och iakttagelser

Vi har tolkat kommunfullmäktiges styrkort som fullmäktiges fastställda mål för god ekonomisk hushållning. Vi bedömer den finansiella måluppfyllelsen som god. En stor jämförelsestörande intäkt har dock påverkat resultatet liksom ett flertal kostnadsposter av engångskaraktär.

3.1.2.1. Mål för verksamheten

Vi bedömer utifrån årsredovisningens återrapportering av verksamhetsmålen uppfyllelse som svårbedömd. Av redovisningen framgår ett önskat läge och uttryckta mål. En tydligare uppföljning skulle exempelvis behövas avseende målet: "Medarbetarna i kommunen ska erbjudas ändamålsenliga och moderna arbetsförhållanden...". Även måluppfyllelsen för målet: "Kommunen ska utvecklas ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbart" behöver förtydligas. Samma synpunkt gäller även för: "Kommunens invånare ska känna sig delaktiga i och ha inflytande över beslutsprocesser och utvecklingsarbete".

Redovisningen avseende måluppfyllelsen för de verksamhetsmässiga målen behöver förtydligas. Arbetet med styrkort utgör en bra grund för att utveckla detta arbete.

Årsredovisningen i Karlsborgs kommun är upprättad utifrån kommunens styrmodell med styrkort och utgår från perspektiven:

- Medborgare
- Medarbetare
- Samhällsutveckling
- Ekonomi

Styrkortet utarbetas på två nivåer i kommunen; fullmäktige och kommunstyrelse/nämnd. Nämnderna kan sedan, om det är lämpligt använda en tredje nivå och bryta ned styrkortet på enhetsnivå.

PwC

3.1.2.2. Finansiella mål

I årsredovisningen görs en överskådlig avstämning mot kommunens finansiella mål som fastställts i budget 2012:

Finansiellt mål, fastställt av fullmäktige i budget 2012	Utfall 2012	Måluppfyllelse, KS bedömning
Minst 2 % i resultat av skatteintäkter och generella statsbidrag.	Resultat år 2012 uppgår till 7,9 mnkr vilket motsvarar 2,55 % av skatteintäkter och generella statsbidrag	Målet uppnått.

Resultatet har påverkats av en stor jämförelsestörande intäkt liksom stora kostnadsposter av engångskaraktär.

3.1.3. Nämndernas redovisning av sitt uppdrag

Av KL 3:15 framgår att nämnderna ska redovisa till fullmäktige hur de fullgjort sina uppdrag och fullmäktige beslutar om omfattningen av redovisningen och formerna för den.

Bedömning och iakttagelser

Redovisning sker bl a inom ramen för styrkorten. Därutöver redovisas, enligt angiven mall, nämndens uppdrag, årets resultat, årets verksamhet, utvecklingstendenser och verksamhetsmått.

Vi bedömer att nämndernas redovisningar innehåller redovisning av utfallet av årets verksamhet i förhållande till fastställda mål och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten.

3.2. Rättvisande räkenskaper

3.2.1. Resultaträkning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att resultaträkningen uppfyller KRL:s krav och i övrigt är upprättad i enlighet med god redovisningssed.

Vi bedömer att resultaträkningen ger en i allt väsentligt rättvisande bild av årets resultat.

Nedan redovisas resultaträkningens utfall jämfört med föregående år.

RESULTATRÄKNING (tkr)

	Not	2011		2012	
		Kommunen	Koncernen	Kommunen	Koncernen
Verksamhetens intäkter	1	70 776	161 127	75 938	162 353
Verksamhets kostnader	2	-360 970	-433 747	-372 265	-440 323
Jämförelsestörande verksamhetsposter	3	0	0	6 129	6 346
Avskrivningar	4	-10 469	-21 180	-10 993	-21 597
VERKSAMHETENS NETTOKOSTNADER		-300 663	-293 800	-301 191	-293 221
Skatteintäkter	5	252 692	252 692	255 234	255 234
Generella statsbidrag och utjämning	6	53 805	53 805	54 556	54 556
Finansiella intäkter	7	717	610	786	749
Finansiella kostnader	8	-1 823	-6 144	-1 493	-5 572
RESULTAT FÖRE EXTRAORDINÄRA POSTER		4 728	7 163	7 892	11 746
Extraordinära intäkter		0	0	0	78
Extraordinära kostnader		0	0	0	
Skattekostnader		0	-377	0	-497
ÅRETS RESULTAT	9	4 728	6 786	7 892	11 327

En analys av händelser och "opåverkbara" poster som haft väsentlig påverkan på *skillnaden* mellan åren redovisas nedan.

- Uppbokad slutavräkning skatteintäkter för år 2011 och prognos 2012 uppgår i årets bokslut till 255,2 mnkr. I bokslut 2011 uppgick uppbokad slutavräkning 2010 och prognos 2011 till 252,7 mnkr. Skillnaden uppgår till 2,5 mnkr som således har förbättrat resultatet.
- Jämförelsestörande intäkt från AFA försäkring avseende återbetalning på 6,1 mnkr.
- Kostnader för bidrag till statlig infrastruktur på 3,3 mnkr samt reparation av bryggor 1 mnkr har belastat resultatet.

3.2.2. Balansräkning Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att balansräkningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av tillgångar, avsättning, skulder och eget kapital.

Balansräkningen är uppställd enligt KRL och omfattar tillräckliga noter.

Bilagor och specifikationer finns i tillräcklig omfattning.

Vår bedömning är att tillgångarna, avsättningarna och skulderna existerar, är fullständigt redovisade, rätt periodiserade och har värderats enligt principerna i KRL. Avseende redovisade exploateringsfastigheter bör en genomgång göras för att kontrollera klassificering och värdering av exploateringsmarken. Vi bedömer, vid en översiktlig översyn, att vissa exploateringsområden är att betrakta som mark.

3.2.3. *Kassaflödesanalys*

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att kassaflödesanalysen redovisar kommunens finansiering och investeringar.

Noter finns i tillräcklig omfattning.

Överensstämmelse finns med motsvarande uppgifter i övriga delar av årsredovisningen.

3.2.4. *Sammanställd redovisning*

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att den sammanställda redovisningen ger en helhetsbild av kommunens ekonomiska ställning och åtaganden. Konsolideringen av underliggande enheter har gjorts på ett korrekt sätt och olikheter i redovisningsprinciper mellan enheter har beskrivits.

KRL:s krav uppfyllts såväl avseende 8.1 som 8.2. Rekommendationen från Rådet för kommunal redovisning har följts i allt väsentligt.

3.2.5. *Tilläggsupplysningar*

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att årsredovisningens tilläggsupplysningar uppfyller KRL:s krav och i övrigt lämnas i enlighet med god redovisningssed, innebärande att:

- Tillämpade redovisningsprinciper beskriver varje särskild redovisningsprincip och eventuella förändringar av dessa som årsredovisningens intressenter måste känna till för att rätt förstå årsredovisningens innehåll.
- Viktiga uppgifter och poster i förvaltningsberättelse, resultat- och balansräkning samt kassaflödesrapport specificeras och preciseras i notupplysningar som krävs i KRL respektive RKR:s rekommendationer samt god redovisningssed i övrigt.

2013-03-08

Stefan Fredriksson
Projektledare

Staffan Löfving
Uppdragsledare

PwC
